

DOI: 10.5281/zenodo.3878538
 UDC: 159.9.072.532:33]:330.35(045)
 JEL: O10, O29, P47

ВІХИ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗРОСТАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ВРАЖЕНЬ

INCLUSIVE GROWTH STAGES AS A PREREQUISITE FOR FORMATION OF EXPERIENCE ECONOMY

Kateryna O. Kostetska, PhD (Economics)

Institute of Market Problems and Economic-Ecological Research NAS of Ukraine, Odessa, Ukraine

ORCID: 0000-0003-4864-6129

Email: *kathryn81@ukr.net*

Eugenia G. Gordiuchyk, PhD (Economics)

Institute of Market Problems and Economic-Ecological Research NAS of Ukraine, Odessa, Ukraine

ORCID: 0000-0002-7555-6471

Email: *jane_odessa@ukr.net*

Received 04.12.2019

Костецька К.О., Гордійчук Є.Г. Віхи інклюзивного зростання як передумови формування економіки вражень. Оглядова стаття.

Державні стратегічні документи передбачають всебічний розвиток та досягнення цілей 2030, де інклюзивне зростання є пріоритетом екологічної політики та вектором формування в суспільстві сталих європейських екологічних цінностей та приведення законодавства у відповідність до міжнародних стандартів. Основні етапи розвитку інклюзивного зростання показують, що лише в умовах соціально-екологічного та економіко-політичного включення держава може вийти на світову арену. Оновлення та зміцнення державних позицій на засадах інклюзії є способом досягнення обґрунтованої співпраці «знизу-вгору» між органами влади, бізнесом та соціум. Розвиток природокористування, як економічного показника добробуту, потребує більш ефективного державного контролю, як то при веденні підприємницької діяльності з їх вилученням, так й процедур щодо збереження ресурсів для майбутніх поколінь.

Ключові слова: Інклюзивне зростання, економіка вражень, соціо-економіко-екологічний розвиток.

Kostetska K.O., Gordiuchyk E.G. Inclusive growth stages as a prerequisite for formation of experience economy. Review article.

The Country Strategy Papers provide comprehensive development and achievement of the 2030 goals, where inclusive growth is a priority for environmental policy and a vector for shaping sustainable European environmental values in society and bringing legislation in line with international standards. The main stages of development of inclusive growth show that only in the conditions of socio-ecological and economic-political inclusion can the state enter the world arena. Renewal and strengthening country positions on inclusion basing is the way of achievement grounded "from below-up" cooperation between authorities, business and society. The development of environmental management, as economic indicator of country prosperity, requires more effective state control, from the process of extracting natural resources for entrepreneurial activities and procedures to conserve resources for future generations.

Keywords: Inclusive growth, economy of experience, socio-economic and environmental development.

Згідно останніх еколого-економічних реформ щодо формування п'ятирічного плану дій до пріоритетів екологічної політики одним з векторів визначено формування в суспільстві сталих європейських екологічних цінностей та приведення законодавства у відповідність до міжнародних стандартів. Україні, як європейській державі необхідно враховувати вже існуючі міжнародні підходи та зрушення в формуванні нового бачення соціо-економіко-екологічного розвитку економіки в цілому та природокористуванні зокрема, на засадах еволюції інклюзивного зростання та розвитку економіки вражень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика інклюзивного природокористування бере свої витoki зі Стратегії Європа 2020 [1], в якій зазначено три пріоритетні напрями зростання : розумне зростання (оснований на знаннях та інноваціях); сталий розвиток (більш ефективне використання ресурсів, захист довкілля); інклюзивне зростання, що сприяє соціальній та територіальній згуртованості суспільства. Теоретичні підходи до визначення поняття інклюзивності вперше було визначено в 1929 р. як включення. Бачення інклюзивного зростання запропоновано такими організаціями як: азіатська компанія «We inclusive», Програма розвитку ООН, ОЕСР, НАТО, Союз Британської співдружності, G-77 та Китай, Балтійська асамблея, Азіатський банк розвитку, Організація Міжнародного інклюзивного розвитку та зарубіжними науковцями США, Канади, Німеччини, Франції, Польщі, які в першу чергу оперують на соціальній спрямованості економічного розвитку [2-9]. В Україні питанням інклюзивного зростання присвячені роботи науковців: фахівцями Інститут

регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України, Бобух І.М., Щегель С.М. [10], Гриценко А. А. [11], Базилюк А. В., Жулина О.В. [12] та інш. Однак, оперуючись на стратегічні документи країни, такі як: Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 р., Закон України про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року (зі змінами до 2030 р. які вступають в дію з 01.01.2020), Програми діяльності КМУ ЗУ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безперешкодного доступу громадян до узбережжя водних об'єктів для загального водокористування, скасування мораторію на продаж землі в Україні з 1 жовтня 2020 року. Невирішеною частиною проблеми являється формування бачення інклюзивного зростання при використанні природних ресурсів та впровадження складової досвіду до розвитку галузей економіки.

Метою статті є наукове узагальнення та визначення міжнародних тенденцій інклюзивного зростання як передумови впровадження економіки вражень у господарську діяльність країни.

Виклад основного матеріалу дослідження

Економіку досвіду (вражень) можна розглядати як соціальний аспект інклюзивного зростання так як в його основі виступає розвиток економіки за рахунок надбавки до товару шляхом отримання емоційної віддачі не лише від товару, а й від супутньої послуги. Так, згідно розрахунків держстату щодо економічних настроїв в Україні станом на початок другого кварталу 2019 року складові індикатору ділової впевненості [13] дещо зросли (з -4,3% у четвертому кварталі 2018 року до -3,2%) і в будівництві (з -17,3% до -12,5%), а також індикатора споживчої впевненості (з -30,6% до -25,7%), тоді як в сфері послуг ситуація осталась незмінною (-3%). Такі данні свідчать про необхідність імплементації інклюзивного зростання щодо розвитку економіки досвіду та орієнтацією на спрямованість виконання порядку денного 2030.

Теоретичні підходи до визначення поняття інклюзивності вперше було визначено в 1929 р. як включення [14]. У словнику Меріам-Вебстер [14] надаються існуючі тлумачення інклюзивності, що використовують сьогодні, а саме: Le Sport визначає це поняття як покриття або призначене для покриття всіх предметів, витрат або послуг. Йен Кеун - пакети з єдиною ставкою, що охоплюють спа-процедури, проживання, всі страви, напої, водні види спорту та теніс. Нарендра Моді – включення людей до соціуму, які історично були виключені (як через їх расу, стать, сексуальність чи здібності). Сильвія Енн Хюлетт - спільнота, де людям комфортно бути самими собою. Associated Press розглядає інклюзивність через призму освіти чи відношення до неї, в рамках якої студенти з обмеженими можливостями включаються до загального

студентського навчання; аудиторії, де діти, які не потребують спеціальних освітніх послуг, навчаються разом із учнями з порушеннями спектру аутизму, синдромом Дауна, затримкою у навчанні чи іншими вадами. Ерін Даффі - студентів навчають за тією ж навчальною програмою, а студенти з обмеженими можливостями отримують такі послуги, як трудотерапія протягом навчального процесу; з політичної точки зору, Джон К. Калвер усунення застарілих правил партії задля досягнення більшої справедливості та всебічної участі у виборі кандидата.

Аналіз міжнародних підходів дозволяє виділити наступні віхи розвитку «інклюзивності» за напрямками впровадження у практику та організаціями, які пропонують своє бачення.

Так, азіатська компанія «Be inclusive» [2] пропонує визначення інклюзії, як подорожі для кожного керівника та бізнес-лідера до розвитку шляхом підвищення обізнаності та навчання працівників та інших зацікавлених сторін навичкам, адаптованими для азіатського бізнес-середовища. Допомога інклюзивним компаніям повернути до себе найкращих спеціалістів та залучити більшого кола клієнтів за допомогою коаліції спільних партнерів Be Inclusive.

У 2015 році засновник компанії «be inclusive» Laurindo Garcia [2] створив програму інклюзивного розвитку за трьома напрямками:

- для бізнесу: допомога компаніям Азії залучити найкращих спеціалістів, порадувати клієнтів та зміцнити репутацію бізнесу за допомогою інклюзивної ділової практики;
- для споживачів: спрощення процедур пошуку роботи для бідних верств населення в Азії в компаніях, що займаються інклюзивним бізнесом.
- для громад: створити міцніші альянси між організаціями, які керують громадами.

Програма розвитку ООН у стратегії для інклюзивного та сталого розвитку 2017 [3] інклюзивний ріст визначає як зростання власного капіталу, що виникає внаслідок економічного розвитку.

ОЕСР визначає інклюзивне зростання як економічне зростання, яке справедливо розподіляється по всьому суспільству і створює можливості для всіх.

Результати які було отримано 20.09.2019 р. на виступі заступника генерального секретаря НАТО Роуз Готтмоеллер [4] констатують о реальному прогресі щодо досягнення інклюзивності, так 85% країн НАТО залучають жінок до озброєних сил. Також у 7 держав НАТО жінки очолюють посаду міністрів оборони, 8 виступають послами Північноатлантичної ради НАТО, тобто досягнення НАТО в інклюзивному зростанні бачать через соціальне включення та гендерну рівність.

У Стратегічному плані 2017/18-2020/21 Союзу Британської співдружності зазначено, що однією з трьох цілей є інклюзивне зростання та сталий розвиток, задля досягнення економічного зростання та процвітання [5]. Серед основних результатів досягнення інклюзивного зростання виділяють:

- впровадження ефективних механізмів щодо нарощування оборотів торгівлі, підвищення рівня зайнятості та зростання бізнесу через покращення диверсифікації експорту;
- просування позицій співдружності в міжнародний розвиток через механізми фінансування та інвестиційне фінансування, особливо для держав, що розвиваються;
- на національному рівні ефективно управляти державним боргом, через впровадження відповідного законодавства та інституційних структур, розвиток внутрішніх ринків державних облігацій, формулювання та реалізація боргових стратегій в рамках управління ризиками;
- сталий розвиток морських та інших природних ресурсів, включаючи синю економіку через розвиток законодавчих, комерційних та екологічних рамок, а також фіскальних режимів, здійснення політики залучення інвестицій, сприяння створенню нових робочих місць.

G-77 та Китай [6] у своєму офіційному документі акцентують увагу на тому, що стійке зменшення бідності потребує інклюзивного зростання, яке дозволяє соціуму робити свій внесок в економічний та соціальний прогрес. Це вимагає постійного збільшення виробництва та продуктивності праці, що, в свою чергу, залежить від диверсифікації економіки країн, від сільського господарства та виробництва до виробництва послуг.

Інклюзивне зростання в довгостроковій перспективі повинно гуртуватися на декількох секторах тому вирішальну роль відіграють

структурна трансформація та економічна диверсифікація [6].

Балтійська асамблея у своєму плані дій на 2018-2019 рр. [7] щодо співробітництва між Балтійською асамблеєю та Північною радою зазначає, що інклюзивність та розвиток Північно-Балтійського регіону потребує створення нових робочих місць, сприяння мобільності робочої сили, розвитку навичок. Для цього необхідно створити сталу інфраструктуру, сталий й безпечний ринок енергії, всеохоплюючу охорону здоров'я та соціальну політику. Ціллю програми виступає посилення взаємодії між законодавчою та виконавчою владою з метою кращого представлення спільних регіональних інтересів, розвитку інклюзивного регіонального співробітництва.

У доповіді Азіатського банку розвитку [8] зазначено, що хоча розвиток є суспільною метою, економічне зростання є засобом її досягнення. При цьому, розвиток має бути соціально справедливим та екологічно стійким. Інклюзивне зелене зростання – просування соціальної справедливості та покращення управління довкіллям, що сприятиме довготривалому економічному зростанню, зменшенню бідності, розширенню середнього класу, створенню робочих місць та підвищенню стійкості.

Організація Міжнародного інклюзивного розвитку [9] працює на просуванні соціальної, економічної та екологічної справедливості підтримуючи громади у всьому світі захищати свою землю, навколишнє середовище та права. Через свої дослідження та адаптовану політику організація об'єднує установи політичного та фінансового напрямку, агенції розвитку, які розвиваються згідно інклюзивного напрямку, а саме з відповідальністю за права людини, навколишнє середовище, створюючи більш справедливу економічну систему.

Тому на наш погляд методологія інклюзивного розвитку пройшла наступні віхи зростання (Таблиця 1).

Таблиця 1. Віхи інклюзивного зростання

Віхи інклюзивного зростання	Сутність
Соціальне включення	<ul style="list-style-type: none"> — вузьке бачення інклюзивного розвитку (1929 р.), як включення людей з обмеженими можливостями у життя спільноти; — спільнота, де людям комфортно бути самими собою; — освіта чи відношення до неї, в рамках якої студенти з обмеженими можливостями включаються до загального студентського навчання; — соціальне включення та гендерна рівність; — розвиток шляхом підвищення обізнаності та навчання працівників та інших зацікавлених сторін навичкам, адаптованими для існуючого бізнес-середовища

Продовження таблиці 1.

Соціальне та економічне включення	<ul style="list-style-type: none"> — стійке зменшення бідності, яке дозволяє соціуму робити свій внесок в економічний та соціальний прогрес; — зростання власного капіталу, що виникає внаслідок економічного розвитку; — економічне зростання, яке справедливо розподіляється по всьому суспільству і створює можливості для всіх; — структурна трансформація та економічна диверсифікація
Соціальне, економічне та екологічне включення	<ul style="list-style-type: none"> — просування соціальної справедливості та покращення управління довкіллям, що сприятиме довготривалому економічному зростанню, зменшенню бідності, розширенню середнього класу, створенню робочих місць та підвищенню стійкості
Соціальне, економічне, екологічне та політичне включення	<ul style="list-style-type: none"> — об'єднання організацій політичного напрямку, фінансових установ, агенцій розвитку щодо забезпечення відповідальності за права людини, навколишнє середовище, створюючи більш справедливу економічну систему; — посилення взаємодії між законодавчою та виконавчою владою з метою створення сталої інфраструктури, сталого й безпечного ринку енергії, всеохоплюючої охорони здоров'я та соціальної політики.

Джерело: складено авторами за джерелами [2-9].

Якщо розглядати інклюзивне зростання загалом то можна констатувати, що інклюзивне економічне зростання, що базується на використанні природних ресурсів дещо суперечить інклюзивному природокористуванню. А саме якщо зростання ВВП на душу населення пов'язано зі збільшенням викидів вуглекислого газу, тоді як орієнтація на стале використання природних ресурсів може стримувати ріст ВВП. Наприклад, у Китаї зростання ВВП було досягнуто шляхом деградації довкілля, що створило соціальні та екологічні проблеми. Тому вкрай актуальним є формування стратегічних поглядів держави на новітні міжнародні підходи щодо впровадження їх на практиці з врахуванням тенденцій економіки вражень та цілей 2030.

Висновки

У статті обґрунтовано, що сталий розвиток держави повинен орієнтуватись на сучасні

підходи розвитку спільноти, а саме впровадження економіки досвіду як ключового показника соціальної складової інклюзивного зростання задля розширення можливостей господарської діяльності країни. На підставі проведеного аналізу визначено основні віхи інклюзивного зростання від соціального включення до соціо-економіко екологічного та політичного включення, яке з одного боку поєднує в собі об'єднання організацій політичного напрямку, фінансових установ, агенцій розвитку щодо забезпечення відповідальності за права людини, навколишнє середовище, створюючи більш справедливу економічну систему, а з іншого проявляється у посиленні взаємодії між законодавчою та виконавчою владою з метою створення сталої інфраструктури, сталого й безпечного ринку енергії, всеохоплюючої охорони здоров'я та соціальної політики

Abstract

Introduction. The research direction of the article was chosen in connection with the international challenges for the society inclusion in the country's activity and standards. According to recent environmental and economic reforms of environmental policy priorities, one of the vectors has been to formulate sustainable European environmental values in a society and to bring legislation in line with international standards.

Purpose and objectives. The purpose of the article is to summarize and define international inclusive growth trends as a prerequisite for introducing the economy of experience into the country's economic activity.

Methods. The article uses a research method to analyze and compare existing international and national gains in shaping a vision of inclusive growth. The comparison method was chosen to form milestones for the development of inclusive growth from the social to socio-economic environmental and political stages.

Results. The article analyzes theoretical approaches to defining the concept of inclusivity, which was first defined in 1929 as inclusion. Analysis of the approaches of international organizations proves the reorientation of state policy towards inclusivity. Among the key areas of inclusive growth, we have identified: the

introduction of effective mechanisms to increase trade turnover, increase employment and grow businesses by improving export diversification; sustainable development of natural resources, including the blue economy through the development of legislative, commercial and environmental frameworks, fiscal policy and job creation. Experience economy is a social aspect of inclusive growth as it is based on the development of the economy at the expense of the allowance to the goods by receiving emotional returns not only from the goods but also from the accompanying service.

Conclusions. The main result of the article is that the inclusive growth at the stage of socio-economic environmental and political inclusion combines the unification of political organizations, financial institutions, development agencies to ensure responsibility for human rights, the environment, creating a fairer economic system and manifesting in increasing interaction between the legislative and the executive authorities to create sustainable infrastructure, a sustainable and secure energy market, inclusive health care and social policies.

Список літератури:

1. Communication from the commission Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth [Electronic Source] / European Commission, 2010. - Retrieved from: http://aei.pitt.edu/42633/1/com2010_2020en01_straetry.pdf
2. Сайт азійської компанії «Be inclusive» [Electronic Source]- Retrieved from: <https://be-inclusive.com/>
3. Програма розвитку ООН у стратегії для інклюзивного та сталого розвитку [Electronic Source] / UNDP, 2017. Retrieved from: https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/poverty-reduction/undp_s-strategy-for-inclusive-and-sustainable-growth.html
4. Gottomoeller R. Remarks by NATO at the Institute of International and European Affairs / R. Gottomoeller // [Electronic Source] August, 2018. - Retrieved from: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/opinions_169074.htm?selectedLocale=uk
5. Commonwealth Secretariat Strategic Plan 2017/18 – 2020/21 [Electronic Source] / Commonwealth Secretariat, 2017. - Retrieved from: https://thecommonwealth.org/sites/default/files/inline/CommonwealthSecretariatStrategic_Plan_17_21.pdf
6. Statement Benmehidi M. On behalf of the Group of 77 and China: Promoting sustained, inclusive and equitable growth, job creation? Productive investment and trade [Electronic Source] / New York, 2012. - Retrieved from: <http://www.g77.org/statement/getstatement.php?id=120312b>
7. Action Plan for Cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council 2018 – 2019 [Electronic Source] / Copenhagen, 2017. - Retrieved from: https://www.baltasam.org/images/2017/NC/ActionPlan_BA_NC.2018_2019.pdf.
8. Сайт Організації Міжнародного інклюзивного розвитку [Electronic Source] Retrieved from: <https://www.inclusivedevelopment.net>
9. G20 contribution to the 2030 Agenda progress and way forward [Electronic Source] / OECD, 2019. Retrieved from: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/sustainable-development-goals/g20-contribution-to-the-2030-agenda.html>
10. Бобух І.М., Щегель С.М. Стратегічні орієнтири економічного зростання України: інклюзивність як ключовий пріоритет / І.М. Бобух, С.М. Щегель // Вісник Національної академії наук України. – 2018. – № 7. – С. 55–70.
11. Гриценко А. А. Економіка України на шляху до інклюзивного розвитку / А.А. Гриценко // [Електронний ресурс] / Київ: Інститут економіки і прогнозування, 2016. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_2_4
12. Базиліук А. В., Жулин О.В. Інклюзивне зростання як основа соціально-економічного розвитку А. В. / А.В. Базиліук, О. В. Жулин // [Електронний ресурс] / Київ, 2019. – Режим доступу: <http://publications.ntu.edu.ua/eut/2015-01/019-029.pdf>.
13. Економічні настрої в Україні в І кв. покращилися [Electronic Source] / Інтерфакс Україна, 2019. - Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/566195.html>
14. Вебстер М. Американський словник [Електронний ресурс] Retrieved from: Merriam-webster.com.

References:

1. Communication from the commission Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth (2010). European Commission. - Retrieved from: http://aei.pitt.edu/42633/1/com2010_2020en01_straetry.pdf [in English]
2. Be inclusive sait (2018). Asian group - Retrieved from: <https://be-inclusive.com/> [in English]

3. UNDP's Strategy for Inclusive and Sustainable Growth (2017). UNDP - Retrieved from: https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/poverty-reduction/undp_s-strategy-for-inclusive-and-sustainable-growth.html [in English]
4. Gottemoeller R. Remarks by NATO at the Institute of International and European Affairs (2018). NATO - Retrieved from: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/opinions_169074.htm?selectedLocale=uk [in Ukrainian]
5. Commonwealth Secretariat Strategic Plan 2017/18 – 2020/21 (2017). Commonwealth Secretariat - Retrieved from: https://thecommonwealth.org/sites/default/files/inline/CommonwealthSecretariatStrategic_Plan_17_2.pdf [in English]
6. Statement Benmehdi M. On behalf of the Group of 77 and China: Promoting sustained, inclusive and equitable growth, job creation? Productive investment and trade (2012). New York - Retrieved from: <http://www.g77.org/statement/getstatement.php?id=120312b> [in English]
7. Action Plan for Cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council 2018 – 2019 (2017) Copenhagen. - Retrieved from: https://www.baltasam.org/images/2017/NC/ActionPlan_BA_NC.2018_2019.pdf. [in English]
8. Inclusive development international (2008). USA. Retrieved from: <https://www.inclusivedevelopment.net> [in English]
9. G20 contribution to the 2030 Agenda progress and way forward (2019) OECD. - Retrieved from: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/sustainable-development-goals/g20-contribution-to-the-2030-agenda.html> [in English]
10. Bobyh , I.M. Shegel, S.M. (2018). Strategic guidelines for Ukraine's economic growth: inclusivity as a key priority. *Visnyk Nacionalnoi akademii nayk Ukrainu*, 7(18), 55-70. [in Ukrainian]
11. Grycenko, A.A. (2016). Гриценко А. А. Ukraine's economy on the path to inclusive development. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_2_4 [in Ukrainian]
12. Bazulyk, A.V. Gylin, O.V. (2019) Inclusive growth as the basis of socio-economic development. Retrieved from: <http://publications.ntu.edu.ua/eut/2015-01/019-029.pdf>. [in Ukrainian]
13. Economic sentiment in Ukraine in I quarter. have improved (2019). Interfax Ukraine. - Retrieved from: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/566195.html>[in Ukrainian]
14. Webster M. American dictionary (2019). USA/ - Retrieved from: Merriam-webster.com. [in English]

Посилання на статтю:

Костецька К. О. Віхи інклюзивного зростання як передумови формування економіки вражень / К. О. Костецька, Є. Г. Гордійчук // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. – 2019. – № 6 (46). – С. 113-118. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/113.pdf>.
DOI: 10.5281/zenodo.3878538

Reference a Journal Article:

Kostetska K. O. Inclusive growth stages as a prerequisite for formation of experience economy / K. O. Kostetska, E. G. Gordiuchyk // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2019. – № 6 (46). – P. 113-118. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/113.pdf>.
DOI: 10.5281/zenodo.3878538

